

УДК 330.35:664.6

Гуткевич С.О.,

*д.е.н., професор, зав. кафедри міжнародної економіки,
Національний університет харчових технологій, м. Київ*

Дунда С. П.,

*к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
Національний університет харчових технологій, м. Київ*

ВПЛИВ УПРАВЛІННЯ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

В статті досліджено питання впливу управління на ефективність діяльності підприємств. Розглянуто методи, функції управління, стратегії.

Ключові слова: управління, ефективність, стратегія, функції, методи, підприємства.

ВЛИЯНИЕ УПРАВЛЕНИЯ НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Гуткевич С.А., Дунда С.П.

В статье исследованы вопросы влияния управления на эффективность деятельности предприятий. Рассмотрены методы, функции управления, стратегии.

Ключевые слова: управление, эффективность, стратегия, функции, методы, предприятия.

INFLUENCE OF MANAGEMENT ON EFFICIENCY OF THE ENTERPRISES ACTIVITY

Gutkevych S., Dunda S.

The article investigates the influence of questions on the effectiveness of the enterprises' management. In it deals with the methods and functions of management, strategies.

Keywords: management, effectiveness, strategy, functions, methods, enterprises.

Постановка проблеми. Ефективність діяльності підприємств залежить від обраної ними стратегії, організаційної структури управління. Важливе значення має рівень кваліфікації управлінських працівників, тому що результатом їх діяльності є якість прийнятого управлінського рішення, що впливає на ефективність діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Управління підприємствами є предметом наукових досліджень українських та зарубіжних учених: І. Ансоффа, В. Василенко, Й. Завадського, М. Корінько, Р. Петухова, Г. Підлісецького, Ю. Погорелова, М. Портера, М. Пугачова, О. Раєвнєвої, П. Саблука, А. Тонких та ін. Проте в прикладній економічній літературі недостатньо досліджені питання управління діяльністю підприємств.

Мета статті. Проаналізовано основні питання, що характеризують ефективність управління діяльністю підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Нами проведений аналіз управління діяльністю підприємств, який дозволив визначити загальні для всіх підприємств управлінські функції, методи управління і, відповідно до цього, вимоги до рівня кваліфікації кадрів. Ефективність діяльності управлінських кадрів підприємства залежить від рівня їх заробітної плати, умов організації праці. В результаті аналізу нами визначено, що управління діяльністю підприємств – це процес, який включає мету, об'єкт, методи управління, функції управління, що формують структуру управління. Одним з напрямків ефективної діяльності підприємств є вибір стратегії на основі аналізу факторів, що впливають на розвиток підприємств, джерел інвестування та оцінки діяльності.

При проведенні аналізу діяльності підприємств нами визначено, що необхідною умовою управління є визначення цілі, яка буде формувати основу ефективної діяльності підприємств і дозволить на основі оцінки діяльності підприємств обирати шляхи, формувати та реалізовувати стратегію їх розвитку. Результатом діяльності підприємств є одержання економічного ефекту, а у протилежному випадку – збитку.

Прогнозування діяльності і вибір напрямку розвитку підприємств характеризується стратегією розвитку, яка дозволяє визначити його перспективу. Залежно від інтенсивності та масштабів розвитку підприємства

можуть обрати будь-яку стратегію концентрованого, інтегрованого або диверсифікованого зростання.

Так, стратегія концентрованого зростання включає:

- посилення позицій на ринку;
- розвиток ринку;
- розвиток продукту.

Стратегія інтегрованого зростання складається з стратегій:

- реінтеграції;
- прямої вертикальної інтеграції;
- горизонтальної інтеграції.

Найбільш популярними стратегіями диверсифікованого зростання є [4]:

- споріднена диверсифікація;
- неспоріднена диверсифікація.

На підприємствах може відбуватись диверсифіковане зростання за рахунок внутрішнього чи зовнішнього зростання. Внутрішнє зростання досягається шляхом підвищення потенціалу підприємств, випуску нових видів продукції, розширення асортименту продукції, поліпшення якості виробленої продукції. Зовнішнє зростання відбувається шляхом поглинання, приєднання або злиття підприємств галузі.

Нами досліджено, що вдосконалення управління підприємствами залежить від шляхів розвитку – екстенсивного або інтенсивного. Спосіб змін, змістом яких є використання у виробництві досягнень науки і техніки, передового практичного досвіду, процес, особливий спосіб розвитку підприємства, що спирається на досягнення науково-технічного прогресу, метою та результатом якого є підвищення економічної ефективності виробництва і збільшення на цій основі обсягів виготовлення продукції – це інтенсивний розвиток підприємства. Екстенсивний тип розвитку підприємств, на відміну від інтенсивного, пов'язаний з нарощуванням обсягів виробництва, підвищенням його ефективності за рахунок залучення в

господарський обіг більшої кількості економічних ресурсів. Інтенсивний тип розвитку підприємств буде пріоритетним, він забезпечує більш повне задоволення потреб суспільства без збільшення обсягів необхідних ресурсів. В практичній діяльності зустрічається поєднання різних типів динаміки виробництва продукції, витрат і рівня їх віддачі (ефективності). Підприємства, на нашу думку, мають обрати інтенсивний шлях розвитку на інноваційній основі. Це буде сприяти підвищити ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств, який включає матеріальні, трудові, фінансові та інформаційні ресурси, розширити й оновити асортимент за рахунок виробництва і реалізації нової конкурентоспроможної продукції, покращити процеси організації виробництва та праці.

Ефективність залежить від методів управління. Класичними методами управління діяльністю підприємств є: адміністративні, економічні та соціально-психологічні [3]. Адміністративні методи формують організаційно-розпорядчі засади функціонування підприємства. Економічні методи безпосередньо впливають на ефективність діяльності підприємства. Соціально-психологічні методи прямо пов'язані з працівниками, сприяють підвищенню їх трудової активності і використання індивідуальної та групової свідомості, психології, що покликані підвищувати трудову активність працівників і створювати відповідні соціально-психологічні умови для їх трудової діяльності. На основі цих методів здійснюється управління підприємствами, що проявляється через реалізацію процесу прийняття та здійснення управлінських рішень. Раціональне використання класичних методів управління разом зі специфічними, що притаманні для кожної галузі, буде сприяти ефективному системному управлінню та результативній діяльності підприємств.

Як показує дослідження, управління як процес може моделюватись, а елементами моделей можуть бути розглянуті і методи, і функції управління, і джерела фінансування тощо. Виходячи з того, що ефективність діяльності

залежить від якості прийнятих управлінських рішень, ми розглядали функції управління, на основі яких фахівці апарату управління складають плани розвитку підприємства, прогнозують його діяльність. На цьому етапі розробляють завдання і стратегії розвитку підприємств, створюють орієнтир майбутньої їх діяльності. Функцію планування здійснюють на початку управлінського процесу і вона є основою для інших функцій управління.

Організаційна функція сприяє взаємодії між підрозділами, службами, співробітниками (кадрами) з метою досягнення поставленої цілі на підприємстві. В процесі діяльності на підприємстві здійснюється її координація і розробляється система стимулювання праці управлінських працівників.

Контроль діяльності підприємств як функція управління впливає на розвиток підприємств, оскільки за її допомогою дається оцінка ефективності діяльності підприємства як результат якості управлінських рішень, що прийняті. Існують різні види контролю: фінансовий, виробничий, логістичний, маркетинговий, операційний та інші, які є важливими елементами забезпечення досягнення підприємством поставленої мети. Для більш ефективної діяльності контроль потрібно здійснювати на всіх етапах діяльності підприємства, зокрема здійснити усі три види контролю – попередній, поточний та завершальний.

На основі даних контролю проводиться аналіз ефективності діяльності підприємств. Контроль передбачає фіксацію стану та основних параметрів економічних процесів і об'єктів, збору й накопичення даних про них, їх відображення в облікових відомостях [1]. За даними аналізу, що показують рівень ефективності діяльності підприємства, приймається рішення по подальшому її покращенню.

Основним для розвитку підприємств у сучасних умовах є фінансові ресурси, в тому числі їх основна форма – інвестиції: власні, залучені, позичкові. Головним джерелом інвестування діяльності та розвитку

підприємств є їх власні кошти – прибуток та амортизаційні відрахування. За визначенням, амортизаційні відрахування – це відрахування, які поступово переносять вартість основних засобів на продукцію і йдуть на модернізацію.

Проведені дослідження показали, що від якості управління діяльністю підприємств залежить їх розвиток, конкурентоспроможність, маркетингова діяльність, процес ціноутворення, якість продукції.

Висновок. Таким чином, результативність діяльності будь-якого підприємства вимагає ефективного управління. Теоретичні основи складових управління діяльністю підприємств сприяють більш глибокому вивченню структурного, функціонального змісту управлінських явищ, їхніх взаємозв'язків між собою та оточуючим середовищем.

1. *Економічна енциклопедія : [у 3-х т.]. Т. 2 ; за ред. С. В. Мочерного. – К. : Видавничий центр «Академія», 2001. – 848 с.*

2. *Synergetic Bases of Investment in Economy Sectors: [monogr]/ under gen.ed. S.Gutkevych – Kyiv, 2013. – 200 p.*

3. *Завадський Й. С. Менеджмент : [підручник]. Т.1 / Й. С. Завадський. – К. : Українсько-фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1998. – 542 с.*

4. *Корінько М. Д. Диверсифікація: теоретичні та методологічні основи : [моногр.] / М. Д. Корінько. — К.: ННЦ "Інститут аграрної економіки", 2007. — 488 с.*

5. *Модель розвитку галузей економіки України : [моногр.] / За ред. С.О. Гуткевич. – К.: НТУУ «КПІ», 2011. – 472 с.*

6. *Саблук П. Стан і перспективи розвитку агропромислового комплексу України / П. Саблук // Економіка України. – 2008. - №12. – С. 4-18.*

7. *Стюарт-Котце Р. Результативность: секреты эффективного поведения / Робин Стюарт-Котце. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Бук, 2007. – 288 с.*